

עין משפט
נר מצוה

ה:

מִי אֵם עסקינן דמעיי"ל ב'. ואם תאמר ומאי שנא דמני תולדה דהואה משאר תולדות של אבות ועוד תימנה דקתני סיפא הרי אלו מ' אבות מלאכות חסר אחת משמע דלא מני שום תולדה וי"ל דדואי המוציא מרשות לרשות עיקרה לא תנא אלא משום הוצאה אלא דכילי הכנסה דרך קצרה ור"ת פ"י משום דהואה והכנסה גרועות הן והוי מידוש תנא לה להכנסה לחודה צדהה:

וקמפרש הבנסות א"א"תה. ריב"א לא גריס לאלתר דכלא לאלתר מוכח שפיר דלא מצינן לאשכחיז ב' שהן ד' צפנים וכן צחון כלא הכנסות ומיהו לפי מאי דפרישית לעיל גרס ליה שפיר: **רבא** אמר רשויות קתני. פי' צקוני' צפ"ק דשבת (דף ב:). יציאות השבת שמים כלומר שמי רשויות רשות הרצים ורה"י ועל ידיהם יש לך ד' איסורים צפנים וד' צחון ולפירושו לא ה"ל למיתני וב' שהן ארבע צחון אלא ושהן ד' צחון לכן מפרש ר"י דה"ק ברשויות שבת יש ב' חיוצים שהן ד' צפנים וב' חיוצים שהן ד' צחון^(*): **רבא** אמר. יש שמוחקים רב אשי במירוצא לעילי דתנא הכנסה הוצאה קרי לה דהש"ס לא היה קוצע דברי רבא אחר רב אשי דציוס שמת רבא נולד רב אשי^(*) ואין למחקי בשציל כך דמילתא דרבא לא קאי לתרומי קושיות ורבא לא בא אלא ליישב דמתני' דקתני יציאות ולא קתני הוצאות דליציאות משמע מוצאות ומצואות דהיינו רשויות והש"ס קצעה כאלו משום דבהכי מיתירא פירכא

דוהא יציאות קתני מדע דאי בא לתרן מי דוחקו לומר כן הא ע"כ תנא הכנסה הוצאה קרי ליה מההיא דהמוציא מרשות לרשות: **שנים** שהן ד' בהרת ב'. סדר לצוניותן שלג אמר לבן סיד ההיכל וקרום ציגה והיה נראה לומר דכל למעלה משלג בכלל שלג ומאמר ועד שלג בכלל אמר ומסיד ועד אמר בכלל סיד ומקרום ועד סיד בכלל קרום והוה אחי שפיר הא דתנן במסכת נגעים (פ"א משנה ד) ע"צ מראות דהרבה מראות נגעים יש אצלן אין לחלקם לענין צירוף אלא לארבעה אצל קשה דהיכי פריך לזמן ויאמרו מקרום ציגה ולמעלה טמא ומנטרף איך היינו מחלקים אותן לד' מראות הללו והאיך הייתי יודע סדר צירופן אם לא מנאס לכן נראה דאין דרך הנגע לבא אלא בד' מראות הללו ואין מראות אחרות צינתיים וכן פירש צקונט' בסמוך וע"צ דחשיב במסכת נגעים חשיב פתיכי או נגעי צמים ובגדים כדפי' במתני' ומיהו אפשר שבכל אחד יש כמה מראות שיש שלגים לצנים זה מזה וכולן מראה שלג וכן אמר לבן נקי בן יומו דמפרש לקמן לבן מנמר אחר והכל מראה אמר וכן סיד וקרום אצל לעולם לא יצא הנגע כ"א בד' מראות הללו: **שאת בצמר** א"בן. הש"ס מקצר ומדלבג דר"מ דאמר בריש מסכת נגעים שאת כקרום ציגה שניה לה כלמר לבן ונראה דלמר לבן דר"מ לא איירי צנקי בן יומו כמו חכמים אלא אמר שאינו נקי ושחור מסיד דאין סבירא דלשאת שהיא שחורה מכולן שמהיה תולדתה לבנה מתולדה דבהרת שאיז לבנה מכולן: **אם** בן מיהרת סיד מ"צירף. תימנה תקשה נמי ליה מיהרת דבהרת מלגרף דאי דהדי סיד איכא אמר דעדיף מסיד ואי דהדי אמר

לאו מינה הוא ובקונטרס פירש דבהרת ושאת שמנטרפים כדדרשינן בת"כ והיה מלמד שמנטרפים זה עם זה וקשה דא"כ תולדות נמי ינטרפו וע"ק דצירושלמי בריש מכילתין אומר רבי יוסי צ"ר צון והיו אין כתוב כאן אלא והיה מלמד שאין מנטרפות זה עם זה תני חזקיה לנגעי זרעת אין כתוב כאן אלא לנגע מלמד שאין מנטרפות ומיהו ההיא גופה תימנה דמייתי לה אהך דמסיק התם דמנטרפים ונ"ע שס: **מִי־הָרָתָּה** סיד הדיב"ל מ"צירף. וא"ת אמאי לא מקשה בפשיטות דמתני' דלא כר' עקיבא דבמתני' קתני שניה כסיד ההיכל משמע דמנטרפינן סיד עם השלג אצל לא עם הזמר ולר"ע אדרבה מנטרפת עם הזמר ולא עם השלג שגבוה ממנו ב' מעלות וי"ל דה"פ אם נאמר מתני' ר"ע היא והא דקתני שניה לה כסיד ההיכל לא להנטרף עמהם אלא לומר שתולדה היא ולא תנטרף עם הזמר אע"פ שאין גבוה ממנו כ"א מעלה אחת ור' עקיבא דקתני זו למעלה מזו לא שנטרף הסיד עם הזמר דהא לאו תולדה היא אלא לומר שלא ינטרף הסיד עם השלג אע"ג דתולדה היא הואיל ובגוה ממנו ב' מעלות א"כ מיהרת סיד ההיכל: **א"י** הבי קרום ש"ל ביצה נבי. פירוש אא"צ דמתניתין דלא כר' עקיבא שפיר והר"ר משה מאייב"ר פירש אא"צ דר' עקיבא דקאמר זו למעלה מזו מודה נמי דאז ותולדה דידיה מנטרפינן והא דקאמר זו למעלה מזו אתא לאוסופי דלפילו סיד וזמר או סיד וקרום מנטרפינן אף על גב דלאו בר מיניה הוא ומתניתין נמי דקתני ושניה לה כו' סבירא לה נמי זו למעלה מזו אלא דאתא לאשמועינן דלפי' שלג וסיד או אמר וקרום שגבוהות זו מזו שמי מעלות מנטרפינן הואיל ובר מיניה הוא אחי שפיר דכולהו מנטרפינן אהדדי בר משלג וקרום שאין מנטרפינן זה עם זה יחד אלא לדיך דפרכת א"כ מיהרת סיד ההיכל אם כן סבירא לך דלרבי עקיבא לעולם לא מנטרפינן אלא עם סמוכה מעלה אחת ולמתני' אין מנטרפינן אלא אם כן בר מינה ואי אתיא מתניתין כרבי עקיבא לא מנטרפינן אלא אז ותולדה ידיה שהיא גבוה מעלה אחת א"כ קרום נמי תקשי לך:

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

דסנן. ^(א) צענין אבות מלאכות המוציא מרשות לרשות: **מי לא עסקינן דקא מעייל עיולי**. דעל כרחך קיימא לן נמי דהא דחייב וקרי ליה המוציא: **הואה קרי לה**. ^(ב) שמוציאה ממקומו: **מסני'**. במסכת שבת [ב:]. די"ק דהכנסה קרי יציאה דקאמר יציאות השבת שמים וכו' ופירש הכנסה לאלתר דקתני התם [ב:]. כילד העני עומד צחון וצבל הצית צפנים פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של צבל הצית דהיינו הכנסה: **סנן הסס**. בתחלת מסכת נגעים: ^(א) **שנים שהן ארבעה**. מראה לשון זכר הוא להכי תנן להו צלשון וזכר כדכתיב (ויחזקאל א') מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' וגו': **שנים**. כתובין שאת וזההר ^(א) דספחת אינו שם נגע כדלקמן^(*) אלא לשון טפל לאחרים: **שהן ארבעה**. יש לך לרבות להם ב' תולדות מרצויא דספחת כדלקמן^(*): **בהרת עזה כשלג וכו'**. עזה לבנה ציומר ולקמן [ו:ו] מפרש מנא ליה: **שניה לה כסיד ההיכל**. דלע"ג דלמר לבן עזה לצוניותו מסיד על כרחך שאת שהוא אז קרוב אל לצוניותו של בהרת הוא אלא שגבוה ממנו מעט מתוך שאינו לבן כמוהו וכל דבר שחור נראה גבוה מן הלבן ולפיכך נקרא שאת. והשניות שנותרו להם סיד וקרום ציגה והסיד לבן מן הקרום ולמטה מן הקרום אינו נגע אלא צוהק וטעור הוא ושני מראות של תולדות הלבנה לאז הלבן^(*) ה הגבוה לאז הגבוה הלכך סיד לבהרת וקרום לשאת וריצה הכתוב את התולדות להנטרף עם אצותיהן^(*) לכגריס שהוא שיעור נגע: **מאל סנא מראות נגעים**

גרסינן. ולא גרסינן שנים שהן ארבעה דכולי עלמא הכי אית להו. אלא הכי קאמר מי שנה משנה זו צלשון אבות ותולדות דלא כר' עקיבא דאי כר' עקיבא כיון דלמר לקמן [ו:ו] מראות נגעים זו למעלה מזו ^(א) נשנו כסדר מעלתן השלג והזמר והסיד והקרום ואמרין לקמן [שס] כסכדר משנתן הן מנטרפינן זה לזה ואין אחד מנטרף לגבוה הימנו שמי מעלות אלא מעלה אחת: **אם קן**. דהוא שנאן צלשון אבות ותולדות: **טיהרת**. מראה הסיד מלהנטרף דמדתניא לסיד שניה לבהרת ולא תניא נמי שניה לשאת והרי אף משאת היא פחותה ש"מ סבירא ליה לתנא דלא בת מינה דשאת היא ולא מינטרפא צדהה ומהשתא צהדי מאן נזרפה אי צהדי צהרת אביה הא איכא שאת שהיא כלמר דעדיפא מינה צלופן נמלאת צהרת למעלה מן הסיד שמי מעלות ור' עקיבא זו למעלה מזו צני: **נזרפיה צהדי שאת**. שהוא מעלה אחת: **לאז פולדה ידיה** (א) . דהא שקלת לה מיניה ושויתיה מין צהרת ולר' עקיבא הכי איציב ל"י למיתנא צהרת עזה כשלג ושאת כלמר לבן ושניה לה סיד ההיכל וקרום ציגה דנימני למימר כוליה מינא דהדדי יניהו וצהרת ושאת מנטרפינן ושאת וסיד נמנא לו צירוף לסיד והכי אמרינן בת"כ צבהרת ושאת דמנטרפי ויהי מלמד דמנטרפינן זה עם זה ^(א) אצל השתא דמחלקת תולדה לזו ותולדה לזו סבירא לן שאין מנטרף כל אחד אלא עם אציו: **אי הכי**. דאית ליה לר"ע דלא מנטרפי לגבוה ממנו שמי מעלות: **קרום של ציגה נמי**. אמאי לא קשיא לך ^(א) צהדי מאן נזרפיה אי צהדי שאת אציו איכא סיד דעדיף מיניה הרי השאת גבוה שמי מעלות: **נזרפיה צהדי סיד**. לאו בר מיניה הוא (א) שאינה תולדה לאז אחד. ומשנינן הא

בת"כ והיה מלמד שמנטרפים בריש מכילתין אומר רבי יוסי צ"ר צון והיו אין כתוב כאן אלא והיה מלמד שאין מנטרפות זה עם זה תני חזקיה לנגעי זרעת אין כתוב כאן אלא לנגע מלמד שאין מנטרפות ומיהו ההיא גופה תימנה דמייתי לה אהך דמסיק התם דמנטרפים ונ"ע שס: **מִי־הָרָתָּה** סיד הדיב"ל מ"צירף. וא"ת אמאי לא מקשה בפשיטות דמתני' דלא כר' עקיבא דבמתני' קתני שניה כסיד ההיכל משמע דמנטרפינן סיד עם השלג אצל לא עם הזמר ולר"ע אדרבה מנטרפת עם הזמר ולא עם השלג שגבוה ממנו ב' מעלות וי"ל דה"פ אם נאמר מתני' ר"ע היא והא דקתני שניה לה כסיד ההיכל לא להנטרף עמהם אלא לומר שתולדה היא ולא תנטרף עם הזמר אע"פ שאין גבוה ממנו כ"א מעלה אחת ור' עקיבא דקתני זו למעלה מזו לא שנטרף הסיד עם הזמר דהא לאו תולדה היא אלא לומר שלא ינטרף הסיד עם השלג אע"ג דתולדה היא הואיל ובגוה ממנו ב' מעלות א"כ מיהרת סיד ההיכל: **א"י** הבי קרום ש"ל ביצה נבי. פירוש אא"צ דמתניתין דלא כר' עקיבא שפיר והר"ר משה מאייב"ר פירש אא"צ דר' עקיבא דקאמר זה למעלה מזו אתא לאוסופי דלפילו סיד וזמר או סיד וקרום מנטרפינן אף על גב דלאו בר מיניה הוא ומתניתין נמי דקתני ושניה לה כו' סבירא לה נמי זו למעלה מזו אלא דאתא לאשמועינן דלפי' שלג וסיד או אמר וקרום שגבוהות זו מזו שמי מעלות מנטרפינן הואיל ובר מיניה הוא אחי שפיר דכולהו מנטרפינן אהדדי בר משלג וקרום שאין מנטרפינן זה עם זה יחד אלא לדיך דפרכת א"כ מיהרת סיד ההיכל אם כן סבירא לך דלרבי עקיבא לעולם לא מנטרפינן אלא אם כן בר מינה ואי אתיא מתניתין כרבי עקיבא לא מנטרפינן אלא אז ותולדה ידיה שהיא גבוה מעלה אחת א"כ קרום נמי תקשי לך:

אף

מסורת הש"ס

(א) שבת עג., (ב) גי' יעב"ץ דקא וי"ה בס"א, (ג) נגעים פ"א מ"א שבת ב:, (ד) שבת נד., (ה) דפרוי' הגירסא במנן, (ו) [שייך לעיל במשנה], (ז) [ויקרא יג,], (ח) [דף ו:א], (ט) [שס], (י) צ"ל והגבוה, (י) [לקמן ו,], (י) צ"ל וששט, (י) [תרי"ב מוריע פרשה א], (י) צ"ל ליה. רש"ל, (י) [ע"י בתוס', דשבת ב: ד"ה רשויות קתני], (י) [כדליתא בקדושין עב:].

<div></div>	<div></div>
<div></div>	<div></div>

הגהות הב"ח

(א) גמריא אמר רבא מאן תנא מראות נגעים: (ב) רש"י ד"ה הוצאה וכו' שמוציאה: (ג) ד"ה לאו תולדה ידיה הוא דהא וכו' בת"כ דבהרת ושאת דמנטרפי דכתיב והיו: (ד) ד"ה נזרפי וכו' שאין שניהם תולדה לאז:

<div></div>	<div></div>
<div></div>	<div></div>

גליון הש"ס

גמ' תנן התם מראות נגעים. ע"י צקוניא זו בתשבות דברי ריבות ס"י כ"ה:

<div></div>	<div></div>
<div></div>	<div></div>

מוסף רש"י

המוציא מרשות לרשות. קחשיב מנין אצות מאלכות צפקין כלל גדול (שבת ב:). מי לא עסקינן דקא מעייל ב'. דהא על כרחך אהכנסה נמי חייב דקתני מתני' העני חייב וקמי המוציא (שס). מותגיחין נמי דיקא. דהכנסה נמי קרי הוצאה, דקתני יציאות. ועל כרחיך לא מצינן מפרש לה דליציאות לתודיייה קאמר, ומאי שהן ארבע חייבי ופטורי, דהא מפרש הכנסה ברישא, דקתני כילד פשט העני את ידו לפנים דהיינו הכנסה וקתני לה בפירושא דליציאות, אלמא הכנסה נמי קרי לה הוצאה (שס). רבא אמר. דקשיא לך ליטנא דליציא בין הכא בין התם רשויות קתני. רשויות שמים, רשות היסוד ורשות הרצים, שהן ארבע צפנים כי כלומר ועל ידיהן יש לך ארבע איסורין צפנים וכנגדן צחון, ומהן לחייב ומסן לפטור, וההיא דשבועות כוליה לחייבה כדלוקימנא (שס).